Valiokunnan mietintö VaVM 25/2026 vp─ HE 171/2026 vp

Valtiovarainvaliokunta

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta

JOHDANTO

Vireilletulo

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi tupakkaverosta annetun lain liitteen muuttamisesta (HE 171/2026 vp): Asia on saapunut valtiovarainvaliokuntaan mietinnön antamista varten.

Jaostovalmistelu

Asia on valmisteltu valtiovarainvaliokunnan verojaostossa.

Asiantuntijat

Verojaosto on kuullut:
- lainsäädäntöneuvos Pia Kivimies, valtiovarainministeriö
- neuvotteleva virkamies Jenni Oksanen, valtiovarainministeriö
- hallitusneuvos Laura Terho, sosiaali- ja terveysministeriö
- tulliylitarkastaja Anna Kallio, Tulli
- johtava asiantuntija Katja Cash, Verohallinto
- erityisasiantuntija Otto Ruokolainen, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL)
- johtava asiantuntija Toni Jääskeläinen, Kaupan liitto ry

HALLITUKSEN ESITYS

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi tupakkaverosta annettua lakia.

Esityksen mukaan tupakkaveroa korotettaisiin valtion verotulojen lisäämiseksi. Korotus kohdistuisi savukkeisiin, kääretupakkaan, piippu- ja savuketupakkaan sekä sikareihin ja pikkusikareihin. Veroa korotettaisiin jo aiemmin säädetyn ja samaan aikaan voimaan tulevan veronkorotuksen lisäksi keskimäärin viisi prosenttia.

Ehdotetun lisäkorotuksen seurauksena savukkeiden ja kääretupakan hintojen arvioidaan nousevan keskimäärin viisi prosenttia. Piippu- ja savuketupakan hintojen arvioidaan nousevan keskimäärin neljä prosenttia sekä sikareiden ja pikkusikareiden kolme prosenttia. Ehdotettu veronkorotus lisäisi tupakkaverotuloja vuositasolla noin 30 miljoonalla eurolla verrattuna tilanteeseen, jossa veroa ei korotettaisi.

Hyväksytty
3.1

Esitys liittyy valtion vuoden 2027 talousarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.1.2027.

VALIOKUNNAN PERUSTELUT

Valiokunta puoltaa esityksen hyväksymistä muuttamattomana.

Esityksellä ehdotetaan korotusta savukkeiden, kääretupakan, piippu- ja savuketupakan sekä sikareiden ja pikkusikareiden tupakkaveroon. Veronkorotuksen tavoitteena on lisätä valtion tuloja osana julkista taloutta vahvistavaa kokonaisuutta, josta hallitus on päättänyt syksyn 2025 budjettiriihessä. Verotuottojen ohella veronkorotuksella tavoitellaan tupakkatuotteiden hintojen nousua ja siten niiden aiheuttamien haittojen ehkäisyä.

Korotus toteutetaan aiemmin päätettyjen, tupakkaverolaissa 1.1.2027 ja 1.7.2027 voimaan tuleviksi säädettyjen korotusten lisäksi.

Ehdotettujen veronkorotusten seurauksena valtion tupakkaverotuottojen arvioidaan kasvavan yhteensä 30 miljoonaa euroa vuoden 2027 vuositason vaikutuksena verrattuna tilanteeseen, jossa veromääriin ei tehtäisi muutoksia. Esityksen mukaan veronkorotuksen tuottovaikutus toteutuisi kassaperusteisesti täysimääräisenä vuonna 2028. Ottaen huomioon veronkorotusten ajoitukset, valmisteverojen tilitysjaksojen vaikutuksen vuosikertymään ja kokemukset verovelvollisten varautumisesta veronkorotuksiin, vuoden 2027 tupakkaverokertymän arvioidaan kasvavan korotuksen seurauksena noin 17 miljoonaa euroa. Verotuottoarvioon liittyy kuitenkin epävarmuutta.

Esityksen mukaan veromuutoksella olisi pieniä vaikutuksia muiden julkisen talouden verojen tuottoihin, minkä lisäksi se kasvattaisi indeksisidonnaisia tulosiirtomenoja nettomääräisesti arviolta 18 miljoonalla eurolla vuodesta 2028 lähtien. Ehdotetun veromuutoksen julkista taloutta vahvistavan vaikutuksen arvioidaan esityksessä olevan vuonna 2028 noin 18 miljoonaa euroa.

Valiokunnan asiantuntijakuulemisessa ehdotettuja korotuksia on pidetty kannatettavina ja on myös esitetty korotusten kohdentamista lisäksi eräisiin muihin tupakkaveron alaisiin tuotteisiin. Toisaalta kuulemisessa on myös esitetty maltillisuutta veronkiristysten suhteen ja tuotu esiin huolia veronkorotusten vaikutuksesta laittomaan maahantuontiin.

Myös esityksessä on tuotu esille se, että tupakkatuotteiden veronkorotus voi johtaa tupakkatuotteiden salakuljetuksen lisääntymiseen, sillä tupakkatuotteiden hintaerot Suomessa ja lähialueiden välillä ovat suuria. Hintaeron lisääntyminen voi esityksen mukaan lisäksi johtaa sellaisen tuonnin lisääntymiseen, jossa laillisesti matkustajatuontina tuotuja tupakkatuotteita välitetään kotimaassa laittomasti.

Nykytilan osalta esityksessä todetaan, että matkustajatuonnin määrän arviointiin sisältyy merkittäviä epävarmuuksia. Määrää ei voida erottaa tilastoista, vaan se on arvioitava

kyselytutkimuksen perusteella. Salakuljetuksesta on puolestaan olemassa vain karkeita arvioita, mutta sen suuruusluokaksi on esityksen mukaan vuosien saatossa arvioitu noin 3—5 prosenttia savukkeiden kokonaiskulutuksesta. Esityksessä viitataan Tullin havaintoihin, joiden perusteella savukkeiden salakuljetus on ollut viime vuosina kasvussa.

Hallituksen esityksestä ilmenevien seikkojen sekä saadun selvityksen perusteella valiokunta pitää ehdotettuja muutoksia tarpeellisina ja tarkoituksenmukaisina. Valiokunta korostaa esityksen fiskaalista tavoitetta, mutta pitää tärkeänä myös tavoitetta tupakkatuotteiden aiheuttamien haittojen ehkäisystä. Valiokunta pitää tärkeänä, että muutoksen vaikutuksia matkustajatuontiin ja laittomaan maahantuontiin seurataan.

VALIOKUNNAN PÄÄTÖSEHDOTUS

Valtiovarainvaliokunnan päätösehdotus:

> *Eduskunta hyväksyy muuttamattomana hallituksen esitykseen HE 171/2026 vp sisältyvän lakiehdotuksen.*

Helsingissä 23.10.2026

Asian ratkaisevaan käsittelyyn valiokunnassa ovat ottaneet osaa

puheenjohtaja Markus Lohi kesk
varapuheenjohtaja Saara Hyrkkö vihr
jäsen Otto Andersson r
jäsen Markku Eestilä kok
jäsen Seppo Eskelinen sd
jäsen Janne Heikkinen kok
jäsen Timo Heinonen kok
jäsen Jari Koskela ps
jäsen Mika Lintilä kesk
jäsen Jari Ronkainen ps
jäsen Joona Räsänen sd
jäsen Hanna Sarkkinen vas
jäsen Sari Sarkomaa kok
jäsen Sami Savio ps
jäsen Pia Viitanen sd
jäsen Ville Vähämäki ps
varajäsen Janne Jukkola kok

Valiokunnan sihteerinä on toiminut

valiokuntaneuvos Tarja Järvinen